

ЮВІЛЕЇ

АКАДЕМІКУ НАМН УКРАЇНИ А. М. РОМАНЕНКО — 80 років

25 липня виповнилося 80 років від дня народження завідуючої лабораторією патоморфології ДУ “Інститут урології НАМН України”, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, члена Міжнародної Академії Патології та члена Королівської Медичної Академії Іспанії, академіка НАМН України, д.м.н., професора Аліни Михайлівни Романенко.

Після закінчення у 1961 році лікувального факультету Київського Медичного інституту ім. акад. О. О. Богомольця А. М. Романенко працювала молодшим науковим співробітником в Інституті туберкульозу та грудної хірургії ім. акад. Ф. Г. Яновського, де й захистила у 1967 році кандидатську дисертацію. Згодом її запросили у новоутворений Інститут урології на посаду старшого наукового співробітника лабораторії патоморфології, де вона написала свою докторську дисертацію. У 1977 році А. М. Романенко була обрана завідуючою лабораторії патоморфології Інституту урології, де працює і зараз. Ще під час роботи над докторською дисертацією почалось її багаторічне міжнародне співробітництво з вченими Франції, Угорщини та США. У 1986 році її вперше запросили до Інституту Патології військових сил США у Вашингтоні до відділу онкоурологічної патології, очолюваного видатним, всесвітньо відомим патологом — д-р Ф. К. Мостофі. Тричі вона приїжджала і працювала в його відділі, а потім д-р Мостофі запросив її, працювати у ВООЗ для перегляду і створення нових Міжнародних гістологічних класифікацій пухлин сечового міхура і яєчка. Близько 10 років Аліна Михайлівна працювала єдиним представником від країн СНД у ВООЗ, а потім була запрошена бути учасником наукового проекту між США і Японією з діагностики передраку простати, і у 1989 році вона вперше потрапила до Токіо у приватний і дуже відомий Університет “Джікей”.

У 1991 році після розвалу Радянського Союзу почався новий етап творчої діяльності А. М. Романенко. Лабораторія, яку вона очолювала, отримала нові, дуже цікаві результати щодо Чорнобильської проблеми. Потрібні були молекулярно-генетичні дослідження, яких на той час не мали, тоді Аліна Михайлівна звернулась до своїх закордонних друзів — патологів. Першим відгукнувся д-р Крістер Буш із Швеції (Університет м. Упсала). Він отримав для А. М. Романенко грант для роботи в його лабораторії. Це був початок найцікавіших, дійсно

піонерських, іноді навіть сенсаційних наукових досліджень, присвячених вивченню довгострокової дії малих доз іонізуючого опромінення на сечостатеві органи. Згодом, вже з іншими науковими партнерами — японськими патологами на чолі з проф. Ш. Фукушімою (університет м. Осака) було вперше описано нову хворобу — так званий Чорнобильський цистит, який є передраком сечового міхура і розвивається у людей, які мешкають на радіаційно забруднених територіях України. Наукове співробітництво з Університетом м. Осака було дуже плідним і продовжувалося 10 років. Паралельно з іспанськими колегами з медичного університету м. Валенсії протягом 12 років А. М. Романенко вивчала молекулярні особливості розвитку раку нирки після аварії на ЧАЕС. За результати цих багаторічних досліджень у 2007 році А. М. Романенко одержала Державну премію України в галузі науки і техніки.

Треба також відзначити, що А. М. Романенко вперше засновано і плідно розвивається новий профілактичний напрям в українській онкопатології — класифікація, рання діагностика, прогнозування клінічного перебігу передраку та ранніх форм раку сечостатевої системи. Вона впровадила в Україні методи сучасної діагностики нефрологічних захворювань та чоловічого безпліддя на основі пункційної біопсії, вивчила особливості морфогенезу гострого гломерулонефриту в залежності від клінічного перебігу захворювання, з'ясувала

шляхи його хронізації, морфологічні ознаки терапевтичного патоморфозу, досягла значних успіхів у розробці проблем трансплантації трупної донорської нирки (її морфологічного підґрунтя) та вивченні патогенезу реакції відторгнення алотрансплантата нирки. Останні 15 років вона продовжує проводити молекулярно-генетичні дослідження ролі хронічної дії малих доз іонізуючого опромінення в канцерогенезі сечового міхура, передміхурової залози та нирки людини з метою розробки теоретичної бази для профілактики, клінічного моніторингу та розвитку сучасної таргетної терапії цих захворювань.

А. М. Романенко є автором понад 400 наукових праць та 15 монографій, з яких 7 з участю іноземних вчених. Підготувала 14 докторів та 32 кандидатів медичних наук.

Зараз А. М. Романенко залишається членом Міжнародного Товариства Урологічних Патологів,

експертом міжнародного Центру з вивчення пухлин сечостатевої системи при ВООЗ, вона була головою, а потім членом експертної Ради ДАК України, у 1994 році була фундатором, першим Президентом, а зараз залишається членом Українського Відділення Міжнародної Академії Патології, членом Наукової Ради Європейського Товариства Патологів, членом Президії НАМН України, членом Президії Асоціації Патологів України, членом редколегій ряду наукових журналів.

А. М. Романенко нагороджена нагрудним знаком "За досягнення" (1999), Почесною Грамотою Верховної Ради України (2003), орденами "За заслуги" III (2003) та II (2013) ступеня, медаллю імені Мінха (2013), орденом "Княгині Ольги" III ступеня.

Президія НАМН України щиро вітає шановну Аліну Михайлівну з ювілеєм, бажає їй міцного здоров'я, творчого натхнення та нових здобутків в подальшій праці на благо України.